

Eksamen SØK1000 Innføring i samfunnsøkonomi høsten 2023

Eksamensoppgaven består av tre oppgaver, og alle skal besvares. Vekting ved sensur er gitt i parentes.

Oppgave 1 (25%)

- a) Hva menes med multiplikatoreffekter? Forklar hvorfor multiplikatoren i en Keynes modell for en lukket økonomi uten offentlig sektor er større enn 1. Hvorfor blir multiplikatoren mindre når modellen utvides med henholdsvis offentlig sektor (med endogene nettoskatter) og utenrikshandel (med endogen import)?
- b) Anta at en internasjonal høykonjunktur gir økt etterspørsel etter norske varer. Analyser hvordan dette påvirker BNP og handelsbalanse. Hvordan kan myndighetene respondere for å dempe konjunktursvingningene?

Oppgave 2 (25%)

- a) Forklar med egne ord hva som menes med absolutte og komparative fortrinn i internasjonal handel.
- b) Land A og land B kan begge produsere to varer X og Y. Arbeidskraft er eneste produksjonsfaktor og begge land har 100 enheter arbeidskraft tilgjengelig. I land A kreves det 1 og 3 enheter arbeidskraft for å produsere henholdsvis en enhet av vare X og en enhet av vare Y. I land B kreves det 4 enheter av arbeidskraft for å produsere en enhet av vare X og 4 enheter av arbeidskraft for å produsere en enhet av vare Y.
  - i) Hvilket land har absolutt fortrinn i produksjon av X og Y? Begrunn svaret.
  - ii) Hvilket land har komparativt fortrinn i produksjon av X og Y? Begrunn svaret.
  - iii) Vil handel mellom disse landene lønne seg for begge land? Begrunn svaret og vis mulig grafisk tilpasning for begge land.
- c) Drøft argumenter for og mot frihandel.

Oppgave 3 (50%)

- a) Definer begrepet konsumentoverskudd og forklar hvorfor arealet under etterspørselskurven avgrenset av markedsprisen er et mål på konsumentvelferden i et marked.
- b) Anta at du betrakter et frikonkurransemarked. Bruk forutsetningene for et frikonkurransemarked til å forklare hvorfor markedet er i likevekt når etterspørselskurven skjærer tilbudskurven. Forklar også hvilke forutsetninger som må være oppfylt for at likevekten skal maksimere samfunnsøkonomisk overskudd.

Anta at du betrakter det innenlandske markedet for frukt og grønt og at klimaendringer medfører at sommeren blir våtere og medfører økte produksjonskostnader.

- c) Diskuter og illustrer grafisk hvordan dette påvirker pris og omsatt kvantum og hvordan kostnadsøkningen fordeles mellom konsumenter og produsenter i markedet.

Den politiske opposisjonen frykter at prisøkningen skal lede til usunt kosthold og krever at regjeringen fjerner momsen på frukt og grønt. Dette kravet støttes av produsentene av frukt og grønt.

d) Bruk samfunnsøkonomisk teori til å forklare og illustrere grafisk hvorfor produsentene støtter opposisjonens forslag.

Finansdepartementet råder imidlertid regjeringen til å holde momssatsen fast og mener at andre økonomiske virkemidler er bedre egnet til å forebygge usunt og helseskadelig kosthold.

e) Hva kan være hovedårsaker til finansdepartementets råd? Forklar og illustrer grafisk. Foreslå i stedet et annet økonomisk virkemiddel for å forebygge usunt og helseskadelig kosthold. Begrunn forslaget og forklar grafisk.